

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Maj 2021

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

**klimabistand til
udviklingslande**

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 9/2020 om klimabistand til udviklingslande**

22. april 2021

RN 405/21

Udviklingsministerens redegørelse af 12. marts 2021

Klima-, energi- og forsyningsministerens redegørelse af 25. marts 2021

1. Rigsrevisionen vurderer i dette notat de initiativer, som udviklingsministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren har iværksat som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner.

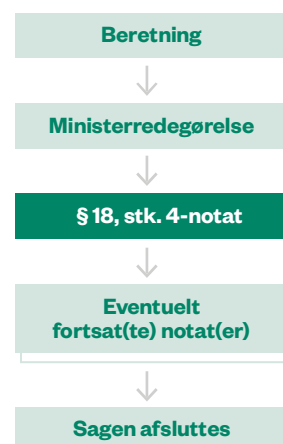
Konklusion

Både udviklingsministeren og klima-, energi- og forsyningsministeren anerkender, at der er behov for at styrke målrkning og rapportering af klimabistanden. De 2 ministre henviser til, at den strategiske ramme som baggrund for målrkning og programmering vil blive yderligere styrket som følge af regeringens nye langsigtede strategi for global klimaindsats og en kommende ny strategi for udviklingsbistanden. Ministrene oplyser desuden, at Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil forbedre den årlige afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats.

Udviklingsministeren oplyser, at ministeren er tilfreds med Rigsrevisionens anbefalinger til, hvordan ministeriet kan styrke opgørelse og rapportering af klimabistand, og beskriver, hvordan ministeriet fremadrettet vil styrke dette, bl.a. ved at være mere præcis i sin opgørelse af klimaelementet i større programmer. Udviklingsministeren oplyser, at Udenrigsministeriet vil samle op på effekten af klimabistand på baggrund af de 2 evalueringer, ministeriet har igangsat om henholdsvis støtten til udviklingslandene til at reducere CO₂-udledning og til at tilpasse sig klimaforandringer.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Udenrigsministeriets præcisering af opgørelsen af klimabistand
- Udenrigsministeriets arbejde med at styrke målrkning af programmer, hvor klima indgår som delmål
- Udenrigsministeriets og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på effekten af klimabistand og de 2 ministeriers afrapportering af resultater og effekt af klimabistanden.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i januar 2021 en beretning om klimabistand til udviklingslande. Klimabistanden, som er en del af den danske udviklingsbistand, bruges på at hjælpe udviklingslande med at reducere deres CO₂-udledning og med at tilpasse sig de konsekvenser, der følger af klimaforandringer. Beretningen handlede om, hvorvidt Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet understøtter en gennemsigtig klimabistand, der er målrettet mod at skabe størst mulig effekt.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at de fandt det utilfredsstillende, at Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ikke i tilstrækkelig grad har sikret en præcis opgørelse af, hvor mange midler Danmark bruger på klimabistand til udviklingslande, og ikke i tilstrækkelig grad har målrettet klimabistanden mod at skabe størst mulig effekt. Statsrevisorerne bemærkede, at dette begrænser viden om, hvordan Danmark fremadrettet bedst bistår udviklingslande med at reducere CO₂-udledning og tilpasse sig klimaforandringer.

4. Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

Opgørelse af klimabistand

5. Statsrevisorerne bemærkede, at Udenrigsministeriets metode til at opgøre klimabistanden giver et upræcist billede af omfanget af Danmarks klimabistand. Metoden har ført til, at klimabistanden er blevet overvurderet, fx i landeprogrammer, hvor klima udgør ét af flere mål, og er blevet undervurderet, fx ved at dele af bidragene til multilaterale organisationer ikke er medregnet.

6. Udviklingsministeren oplyser, at ministeren langt hen ad vejen er enig i, at Udenrigsministeriet skal være mere præcis i opgørelsen af klimabistanden. Ministeren oplyser desuden, at Udenrigsministeriet, allerede inden Rigsrevisionen startede sin undersøgelse, var i gang med at introducere en mere præcis metode for civilsamfundsorganisationerne. Grundprincippet i den nye metode er, at ministeriet hvert år beder organisationerne rapportere præcis, hvad de har lavet på klimaområdet med støtte fra Udenrigsministeriet. I ministeriets opgørelse af klimabistanden for 2019 er denne metode brugt til at opgøre klimaadelen af støtten til Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp. Det vil ministeriet nu udbrede til alle civilsamfundsorganisationerne.

Udviklingsministeren oplyser desuden, at ministeriet i forhold til landeprogrammer fremadrettet vil styrke beskrivelsen af klimaelementet i projekternes formål og forventede resultater, så ministeriet bliver bedre til at følge op og dokumentere effekterne. Ministeriet vil samtidig være mere præcis i sin opgørelse af klimaelementet i større programmer og vurdere de enkelte elementer i stedet for de samlede programmer.

I beretningen om klimabistand til udviklingslande anvendte Rigsrevisionen begrebet støtte til danske NGO'er, hvor en del af klimabistanden kanaliseres gennem samarbejdsaftaler med fx Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp. Støtte til danske NGO'er rummer bl.a. civilsamfundsorganisationer, som udviklingsministeren henviser til.

Udviklingsministeren bemærker, at de indsatser, som Rigsrevisionen har fremhævet i beretningen (civilsamfundsstøtten og landeprogrammer, hvor klima er delmål), kun udgør en mindre del af den samlede klimabistand, og henviser til, at Rigsrevisionen selv fremhæver i beretningen, at konklusionerne vedrørende opgørelse og rapportering af klimabistanden bygger på en ikke-repræsentativ stikprøve.

Udviklingsministeren bemærker videre, at der er vigtige elementer, som ikke hidtil har indgået i Udviklingsministeriets opgørelse af klimabistand. Det gælder kernestøtte til multilaterale organisationer og udviklingsbanker, og det gælder klimafinansiering, som bidrager til at mobilisere fra den private sektor, bl.a. gennem IFU. Samlet drejer det sig om et beløb, der er af den samme størrelsesorden, som den samlede klimabistand over udviklingsrammen. Den del vil ministeriet også opgøre og rapportere systematisk og præcist fremover.

7. Rigsrevisionen finder det positivt, at Udenrigsministeriet vil anvende en mere præcis metode for opgørelse af klimabistanden. Rigsrevisionen vil fortsat følge Udenrigsministeriets præcisering af opgørelsen af klimabistand.

Målrkning af klimabistand

8. Statsrevisorerne bemærkede, at Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har understøttet målrkning af den del af klimabistanden, som finansieres via klimapuljen, men at Udenrigsministeriet kun i begrænset omfang har opstillet mål for klima i andre programmer, hvor klima er et delformål.

9. Det fremgik af beretningen, at de 2 ministerier i 2016 opstillede retningslinjer for klimapuljen, som havde til formål at styrke den strategiske målrkning af klimamidlerne. Fx indeholder retningslinjerne en række principper for, hvilke typer af effekt der ønskes støttet. Men det fremgik også af beretningen, at Rigsrevisionen vurderede, at den generelle strategiske ramme for så vidt angår klima i begrænset omfang har været konkretiseret og har udgjort et klart ophæng for, hvad de enkelte klimarelaterede programmer samlet skal bidrage til at opnå. Rigsrevisionen konstaterede, at for de undersøgte programmer, hvor klima alene er et delformål, og hvor Udenrigsministeriet har forvaltningsansvaret, indgik klima i et begrænset omfang i forandringsteori og resultatramme.

10. Udviklingsministeren oplyser, at ministeren er glad for, at Rigsrevisionen har noteret sig, at ministeriet allerede har sat en række relevante opfølgingsaktiviteter i gang. Det drejer sig om regeringens nye langsigtede strategi for global klimaindsats "En grøn og bæredygtig verden", som vil understøtte den samlede strategiske ramme. Den ramme vil blive givet yderligere substans i den nye udviklingsstrategi og vil dermed sikre en klar basis for en bedre målrkning af klimabistanden.

11. Klima-, energi- og forsyningsministeren oplyser, at ministeren tager Rigsrevisionens beretning til efterretning, og at beretningen understreger behovet for at styrke målrkningen, programmeringen og rapporteringen af klimabistanden yderligere. Samtidig oplyser ministeren, at klimaloven (lov nr. 965 af 26. juni 2020) indeholder tiltag, der kan understøtte dette, og som allerede er under implementering.

Klima-, energi- og forsyningsministeren henviser ligesom udviklingsministeren til regeringens strategi for den globale klimaindsats, hvori der beskrives en række målsætninger for den danske klimabistand fremadrettet. Ministeren oplyser, at det lovpligtige årlige klimaprogram til Folketinget løbende vil følge op på målsætningerne med en oversigt over indsatser på det globale område, herunder indsatser under klimabistanden, for det kommende år. Dertil forventes klima også at blive en central prioritet i den kommende udviklingspolitiske strategi, hvilket vil styrke målretningen af klimabistanden yderligere.

12. Rigsrevisionen finder det positivt, at Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil styrke målretningen af klimabistanden gennem videreudvikling af strategi for den globale klimaindsats i den kommende nye udviklingsstrategi. Rigsrevisionen vil fortsat ifølge Udenrigsministeriets arbejde med at styrke målretningen af programmer, hvor klima indgår som et delmål.

Opfølgning på effekten af klimabistand

13. Statsrevisorerne bemærkede, at Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har fulgt op på de klimarelaterede resultater og effekter af bistand tildelt fra klimapuljen. Udenrigsministeriet har dog for størstedelen af den øvrige klimabistand, hvor klima alene er et delmål, kun i begrænset omfang sikret en løbende og afsluttende opfølgning på klimarelaterede resultater og effekter.

Statsrevisorerne bemærkede desuden, at der for den del af klimabistanden, hvor klima alene er et delmål, og hvor Udenrigsministeriet har forvaltningsansvaret, særligt er begrænset viden om resultater og effekter.

14. Udviklingsministeren oplyser, at Udenrigsministeriet i 2020 har igangsat 2 større uafhængige evalueringer af klimabistanden om henholdsvis støtten til udviklingslandene til at reducere CO₂-udledning og til at tilpasse sig klimaforandringer. Begge udkommer i løbet af foråret 2021 og vil ifølge ministeren dokumentere effekterne af klimabistanden og opsamle erfaring og læring, som kan bruges i arbejdet med den nye udviklingspolitiske strategi og i den konkrete udmøntning af denne.

Udviklingsministeren oplyser desuden, at Udenrigsministeriet sammen med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet som opfølgning på klimaloven laver den "årlige af-rapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats" til Folketinget, som skal udkomme til april 2021. Udviklingsministeren oplyser, at ministeren forventer, at Udenrigsministeriet sammen med Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kan udvikle rapporten yderligere med henblik på at give Folketinget og offentligheden et samlet overblik over klimafinansiering og resultater.

Klima-, energi-, og forsyningsministeren oplyser, at den årlige af-rapportering bl.a. vil indeholde en oversigt over den danske klimabistand samt beskrivelser af udvalgte resultater under bistanden. Ministeren oplyser desuden, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet sammen med Udenrigsministeriet har ansvaret for programmering og opfølgning på den del af klimabistanden, der hører under Klimapuljen. Ministeren bemærker, at de 2 ministerier sammen vil sikre, at puljens vejledende principper i lyset af Rigsrevisionens beretning og de ovenfor nævnte nye strategier fortsat kan give den nødvendige målretning, og at resultaterne yderligere synliggøres.

15. Rigsrevisionen finder det positivt, at Udenrigsministeriet vil samle op på effekten af klimabistanden, på baggrund af de 2 evalueringer, ministeriet har igangsat om henholdsvis støtten til udviklingslandene til at reducere CO₂-udledning og til at tilpasse sig klimaforandringer. Rigsrevisionen finder det desuden positivt, at Udenrigsministeriet og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil udvikle den årlige afrapportering for de internationale effekter af den danske klimaindsats til Folketinget. Rigsrevisionen vil fortsat følge Udenrigsministeriets og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på effekten af klimabistanden og de 2 ministeriers afrapportering af resultater og effekt af klimabistanden.

Lone Strøm